

CREATE: Δημιουργικές Συνεργασίες Δημοτικών Σχολείων
με Εικαστικούς Καλλιτέχνες

ΕΝΟΤΗΤΑ

ΣΤΗ ΘΑΛΑΣΣΑ ΤΑΞΙΔΕΥΩ

Χώρα: ΚΥΠΡΟΣ

Πόλη : ΛΕΥΚΩΣΙΑ

Σχολείο: Α΄ ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΜΑΚΕΔΟΝΙΤΙΣΣΑΣ

Τάξη / Ηλικία: Ε΄ τάξη, 10χρονών

Εκπαιδευτικός: Μαρκέλλα Γεωργίου

Εικαστικός Καλλιτέχνης: Στέφανος Καράμπαμπας

ΣΚΕΠΤΙΚΟ

Το σχολείο βρίσκεται σε πυκνοκτοικημένη, αστική περιοχή στη Λευκωσία. Το κτίριο είναι σύγχρονο, αρχιτεκτονικά, και διαθέτει ένα επαρκώς εξοπλισμένο εργαστήριο τέχνης. Η διεύθυνση και το προσωπικό του σχολείου εκτιμούν ιδιαίτερα τη συμβολή του μαθήματος της Εικαστικής Αγωγής στην ολόπλευρη ανάπτυξη των μαθητών/τριών. Η Σχολική Εφορεία προμηθεύει υλικά για δραστηριότητες όποτε είναι απαραίτητο.

Οι μαθητές και μαθήτριες επιδεικνύουν αυξημένες βασικές δεξιότητες, έντονη δημιουργικότητα και φαντασία και άφθονο ενθουσιασμό για το μάθημα της Εικαστικής Αγωγής. Αρέσκονται στις προκλήσεις, στις ερευνητικές διαδικασίες, καθώς και σε πιο απαιτητικές εικαστικές δραστηριότητες.

Η ανάγκη για διερεύνηση του συγκεκριμένου θέματος απορρέει από την πλούσια ιστορία της Κύπρου ως νησί και ως κομβικό σημείο αναφοράς στην ιστορία της ναυτιλίας της γύρω περιοχής, σε συνάρτηση με το γεγονός ότι η περιοχή στην οποία ζουν βρίσκεται μακριά από τη θάλασσα και έχουν ελαχιστες εμπειρίες με τα θέματα θάλασσα και ναυτιλία.

ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

Οι μαθητές/τριες, μέσα από ποικίλες δραστηριότητες και δημιουργικές συνεργασίες με ανθρώπους της ευρύτερης κοινότητας έρχονται σε επαφή με διάφορα είδη θαλάσσιων μεταφορικών μέσων και διερευνούν τον σημαντικό ρόλο που διαδραμάτισαν στη διαμόρφωση, τόσο του κυπριακού, όσο και του ελληνικού πολιτισμού διαμέσου των αιώνων.

Εμπλουτίζουν τις εμπειρίες τους μέσα από επίσκεψη στην παραθαλάσσια πόλη της Λεμεσού, όπου τους δίνεται η ευκαιρία να επισκεφθούν το ψαρολίμανο, τη μαρίνα, το καρνάγιο και το εμπορικό λιμάνι της πόλης και να εφαρμόσουν ποικίλες εικαστικές δράσεις όπως καταγραφή δεδομένων και εμπειριών, συλλογή υλικών, εικαστική παρέμβαση στον χώρο, σε συνεργασία με τον εικαστικό Στέφανο Καράμπαμπα.

Μέσα από τη διερεύνηση ιδεών, υλικών και εμπειριών και συνεχή αναστοχασμό, τα παιδιά δημιουργούν ατομικές, τρισδιάστατες κατασκευές σχετικές με το θέμα, οι οποίες αξιοποιούνται για τη δημιουργία μίας συλλογικής, εικαστικής εγκατάστασης στον χώρο του σχολείου. Τέλος, τα παιδιά συνεργάζονται μεταξύ τους και οργανώνουν εκδήλωση κατά την οποία παρουσιάζουν την πορεία εργασίας και το τελικό έργο σε άλλα μέλη της σχολικής και ευρύτερης κοινότητας.

ΣΤΟΧΟΙ

Οι μαθητές/τριες ενθαρρύνονται να:

- Εντοπίζουν και να αξιοποιούν στην εικαστική τους εργασία στοιχεία της πολιτιστικής κληρονομιάς της Κύπρου που σχετίζονται με τη θάλασσα και τη ναυτιλία.
- Χρησιμοποιούν διάφορα υλικά και αντικείμενα από το ανθρωπογενές περιβάλλον και να μιλούν για τη χρήση τους σε σχέση με τις εμπειρίες τους.
- Αναγνωρίζουν και να χρησιμοποιούν στοιχεία που αφορούν στην πολιτιστική κληρονομιά της Κύπρου στο άμεσο περιβάλλον.
- Εντοπίζουν, συλλέγουν και καταγράφουν δεδομένα σε σχέση με το θέμα που επεξεργάζονται με διάφορους τρόπους όπως καταγραφή στο εικαστικό ημερολόγιο, φωτογράφιση κ.ά.
- Περιγράφουν και ονομάζουν την υφή αντικειμένων.
- Εξελίσσουν και διαφοροποιούν την εικαστική τους εργασία μέσα από αναστοχασμό.
- Χρησιμοποιούν το εικαστικό τους ημερολόγιο για ελεύθερη έκφραση ιδεών και εμπειριών και καταγραφή δεδομένων.
- Παράγουν έργα τριών διαστάσεων (κατασκευές).
- Περιγράφουν την πορεία δημιουργίας του έργου τους.
- Δημιουργούν προσκλήσεις σε εκδήλωση αξιοποιώντας τα δικά τους έργα.
- Αναγνωρίζουν το καράβι της Κερύνειας ως στοιχείο της πολιτιστικής κληρονομιάς της Κύπρου, αλλά και του ευρύτερου ελληνισμού.

ΜΑΘΗΜΑ 1

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

1. Παιχνίδι: Εισαγωγή στο θέμα

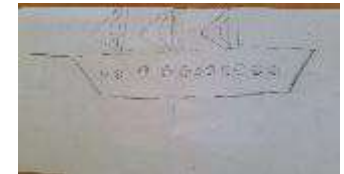
Τα παιδιά κλείνουν τα μάτια, φαντάζονται μια θάλασσα ακούνε ήχους της θάλασσας και δημιουργούν εικόνες με τη φαντασία τους. Με το άκουσμα της λέξης καράβι, τα παιδιά ανοίγουν τα μάτια, λένε την πρώτη σκέψη που έρχεται στο μυαλό τους και την καταγράφουν. Στη συνέχεια αναφέρουν γιατί νομίζουν ότι ήρθε στο μυαλό τους η συγκεκριμένη λέξη και αναφέρουν προσωπικές εμπειρίες σε σχέση με τη θάλασσα και τα καράβια.

2. Εικαστική δημιουργία

Τα παιδιά καλούνται να επιλέξουν και να αναφέρουν το είδος του καραβιού με το οποίο θα ήθελαν να ταξιδέψουν, καθώς και τον προορισμό τους. Μερικά παιδιά αναφέρουν γιατί επέλεξαν το συγκεκριμένο καράβι. Αναφέρουν επίσης συναισθήματα που νιώθουν ως επιβάτες του καραβιού που επέλεξαν και πιθανούς κινδύνους που θα αντιμετωπίσουν στο ταξίδι τους. Στη συνέχεια εργάζονται ατομικά στο εικαστικό τους ημερολόγιο και σχεδιάζουν το καράβι και το ταξίδι. Τα παιδιά παροτρύνονται να εστιάσουν στο σχήμα και τα υλικά από τα οποία είναι φτιαγμένο το καράβι.

3. Παρουσίαση έργων: έκφραση απόψεων και αναστοχασμός

Τα παιδιά παρουσιάζουν τα έργα τους, εξηγούν τις επιλογές τους και αφηγούνται το ταξίδι τους. Εκφράζουν επίσης απόψεις σχετικά με ιδέες, συναισθήματα και συμβολισμούς που απορρέουν από τα έργα των άλλων παιδιών.

ΜΑΘΗΜΑ 2

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

1. Ανάκληση Εμπειριών

Μέσα από συζήτηση, τα παιδιά ανακαλούν τις εμπειρίες του προηγούμενου μαθήματος. Δύο παιδιά είχαν καταγράψει ένα ταξίδι στα αρχαία χρόνια με καράβι εκείνης της εποχής. Μέσα από ερωτήσεις τα παιδιά αναφέρουν τους τρόπους με τους οποίους ταξίδευαν οι άνθρωποι στην Κύπρο στα πολύ παλιά χρόνια.

2. Εμπλουτισμός εμπειριών: Συνεργασία με τον κ. Γιώργο Παφίτη (μέλος του κερυνειώτικου ιδρύματος «Χρυσοκάβα»)

Τα παιδιά παρακολουθούν την παρουσίαση του κ. Γιώργου Παφίτη με θέμα το καράβι της Κερύνειας και το ταξίδι του μέσα στο χρόνο. Μέσα από την παρουσίαση τα παιδιά μαθαίνουν για τη σημαντικότητα του καραβιού της Κερύνειας, όπως και την εξέλιξη της κυπριακής ιστορίας σε σχέση με τα θαλάσσια μεταφορικά μέσα. Ακολουθεί συζήτηση μέσα από την οποία τα παιδιά αντλούν περισσότερες πληροφορίες για το καράβι της Κερύνειας, τον ρόλο που έπαιξαν τα θαλάσσια μεταφορικά μέσα στη ζωή των Κυπρίων στα αρχαία χρόνια και πως αυτό βοήθησε στην εξέλιξη του πολιτισμού μας γενικότερα.

ΜΑΘΗΜΑ 3

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

1. Γνωριμία με τον εικαστικό κ. Στέφανο Καράμπαμπα - Ανάκληση Εμπειριών

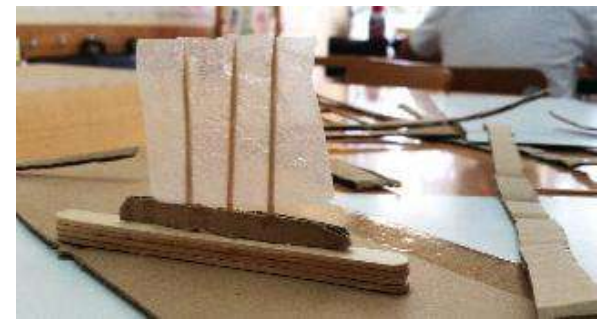
Τα παιδιά, αφού γνωρίσουν τον Στέφανο Καράμπαμπα, ανακαλούν τις εμπειρίες των δύο προηγούμενων μαθημάτων. Παρουσιάζουν τα σχέδιά τους και μιλούν για την πορεία και τον τρόπο εργασίας, εκφράζοντας συναισθήματα και εντυπώσεις.

Γίνεται συζήτηση με τον εικαστικό κατά την οποία τα παιδιά εξηγούν τους λόγους για τους οποίους επέλεξαν το συγκεκριμένο είδος караβιού.

2. Εικαστική δημιουργία-πειραματισμός

Τα παιδιά έχουν στη διάθεσή τους διάφορα υλικά όπως κομμάτια από χαρτοκιβώτια, σύρμα, χαρτιά, ψαλίδια, κολλητική ταινία, γόμα.

Τα παιδιά πειραματίζονται με τα υλικά για τη δημιουργία του караβιού που επέλεξαν. Μετατρέπουν έτσι τα σχέδιά τους σε τρισδιάστατη κατασκευή.

ΜΑΘΗΜΑ 4

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

Τα παιδιά επισκέπτονται την παραθαλάσσια πόλη της Λεμεσού με τη συνοδεία του Στέφανου Καράμπαμπα και του Συμβούλου Τέχνης Κύπρου Πισιαλή.

ΠΡΩΤΟΣ ΣΤΑΘΜΟΣ – ΨΑΡΟΛΙΜΑΝΟ

Πρώτος σταθμός το ψαρολίμανο, όπου τα παιδιά παρατηρούν τα διάφορα είδη αλιευτικών σκαφών. Καταγράφουν δεδομένα όπως εικόνες, ήχους, μυρωδιές, εντυπώσεις με διάφορα μέσα, όπως με τη φωτογραφική μηχανή ή στο εικαστικό τους ημερολόγιο. Παρατηρούν εμπορικά πλοία αγκυροβολημένα λίγο πιο πέρα από την παλιά αποβάθρα, τις ψαραγορές και τις ψαροταβέρνες, τους γάτους που περιμένουν τους ψαράδες να επιστρέψουν για να τους ταΐσουν.

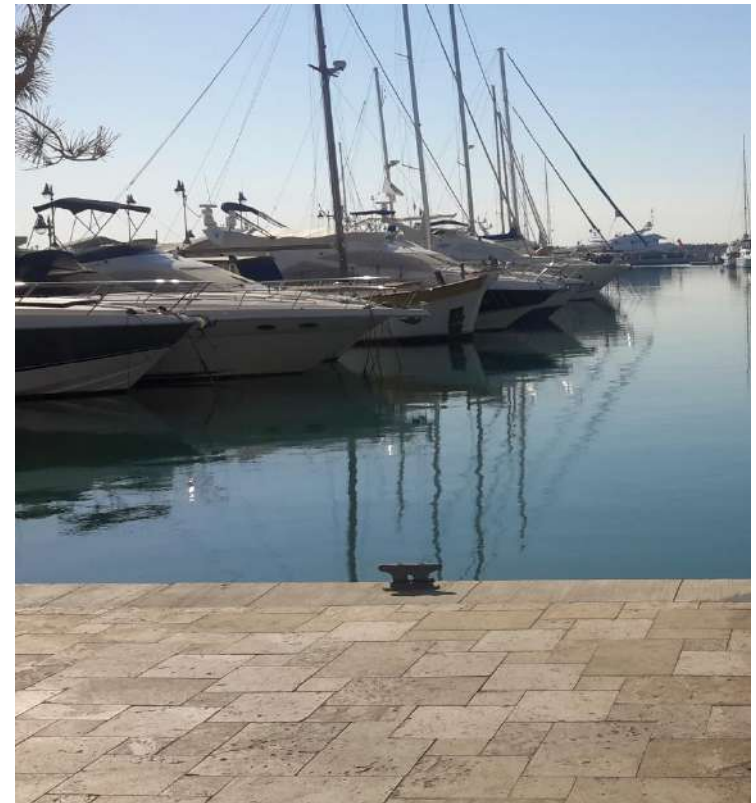

ΜΑΘΗΜΑ 4

ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΣΤΑΘΜΟΣ – ΜΑΡΙΝΑ ΛΕΜΕΣΟΥ

Δεύτερος σταθμός η μαρίνα Λεμεσού. Τα παιδιά καταγράφουν πληροφορίες, εστιάζοντας στις διαφορές των σκαφών σε σχέση με αυτά στο ψαρολίμανο και στους τρόπους χρήσης σε κάθε περίπτωση (ψάρεμα, αναψυχή).

ΜΑΘΗΜΑ 4

ΤΡΙΤΟΣ ΣΤΑΘΜΟΣ - ΚΑΡΝΑΓΙΟ

Επόμενος σταθμός το καρνάγιο. Τα παιδιά εκφράζουν απόψεις ως προς τη χρήση του συγκεκριμένου χώρου (κατασκευή καραβιών) και καταγράφουν δεδομένα και συλλέγουν άχρηστα υλικά από τον χώρο για να τα χρησιμοποιήσουν στην εικαστική τους εργασία. Τα παιδιά εντόπισαν στον χώρο ένα πεσμένο, γέρικο κορμό ελιάς που τους θύμιζε καράβι. Με την καθοδήγηση του Στέφανου Καράμπαμπα και με άχρηστα υλικά που βρίσκονται στον χώρο κάνουν εικαστική παρέμβαση στον κορμό του δέντρου με στόχο να το μετατρέψουν σε καράβι. Προσθέτουν παλιά ξύλα για κατάρτι, κατασκευάζουν μια σκάλα και τοποθετούν ένα παλιό κομμάτι από ζεμπύλα (πλαστικό δοχείο στο οποίο τοποθετείται δίχτυ ψαρέματος) για πανί και το καράβι τους είναι έτοιμο να σαλπάρει. Τα παιδιά φωτογραφίζονται με το καράβι που δημιούργησαν. Δήλωσαν ότι ένιωσαν απίστευτη χαρά για την εφήμερη εγκατάσταση που δημιούργησαν στον χώρο.

ΜΑΘΗΜΑ 4

ΤΕΤΑΡΤΟΣ ΣΤΑΘΜΟΣ – ΕΜΠΟΡΙΚΟ ΛΙΜΑΝΙ

Τελευταίος σταθμός, το εμπορικό λιμάνι της Λεμεσού όπου τα παιδιά παρατηρούν τα μεγάλα εμπορικά πλοία, κρουαζιερόπλοια και πολεμικά καράβια. Τα παιδιά παρατηρούν τα χαρακτηριστικά των πλοίων αυτών όπως π.χ. το μέγεθος τους, τα υλικά από τα οποία είναι φτιαγμένα, το είδος του φορτίου που κουβαλούν, το χρώμα τους, τις σημαίες, τον τρόπο που είναι αγκυροβολημένα στο λιμάνι κ.τ.λ. Τους έκανε ιδιαίτερη εντύπωση ο τρόπος φορτοεκφόρτωσης εμπορευματοκιβωτίων στα καράβια.

ΜΑΘΗΜΑΤΑ 5,6,7

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

1. Συζήτηση - διερεύνηση

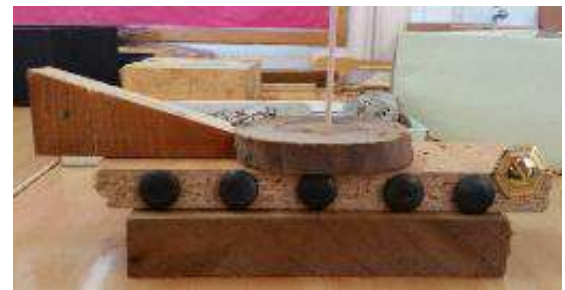
Τα παιδιά παρουσιάζουν και επεξεργάζονται τα υλικά και τις ιδέες που περισυνέλεξαν κατά τη διάρκεια της επίσκεψης στη Λεμεσό. Εξηγούν πώς κατάφεραν να εντοπίσουν και να συλλέξουν τα δεδομένα σε σχέση με το θέμα που επεξεργαζόμαστε και αγγίζοντάς τα προσπαθούν να ονομάσουν και να περιγράψουν τις υφές διαφόρων υλικών.

2. Εμπλουτισμός εμπειριών

Ο Στέφανος Καράμπαμπα έχει φέρει μαζί του βιβλία σχετικά με καράβια. Τα παιδιά εμπλουτίζουν τις εμπειρίες τους σχετικά με το θέμα μέσα από τις εικόνες των βιβλίων.

3. Εικαστική δημιουργία-πειραματισμός

Με τα υλικά που μάζεψαν αλλά και όλες τις μέχρι τώρα εμπειρίες τους τα παιδιά κατασκευάζουν το δικό τους καράβι, που τώρα θα έχει τη δική του ιστορία. Θα είναι μοναδικό, έτοιμο για ταξίδια. Η δημιουργία του καραβιού το οποίο θα αποτελέσει και κομμάτι μιας εγκατάστασης στο χώρο του σχολείου θα συνεχιστεί και θα ολοκληρωθεί σε τρία συνολικά μαθήματα.

ΜΑΘΗΜΑΤΑ 5,6,7

Έργα των παιδιών

ΜΑΘΗΜΑ 8

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

Δημιουργία συλλογικού έργου

Τα παιδιά, σε συνεργασία με τον Στέφανο Καράμππαμπα, συζητούν διάφορους τρόπους έκθεσης των έργων τους και καταλήγουν στη δημιουργία ενός συλλογικού έργου.

Χρησιμοποιούν ηλεκτρικούς λαμπτήρες με μπαταρίες στο φόντο, που είναι χαρακτηριστικό στοιχείο των έργων του καλλιτέχνη. Γίνεται μόνιμη εγκατάσταση του έργου σε τοίχο του σχολείου.

ΔΙΑΧΥΣΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ

Τα παιδιά συνεργάζονται μεταξύ τους και οργανώνουν εκδήλωση κατά την οποία παρουσιάζουν την πορεία εργασίας και το τελικό έργο σε άλλα μέλη της σχολικής και ευρύτερης κοινότητας.